

Богдан Б. Федчук

ЗАГАДКИ

18

БОГДАН Б. ФЕДЧУК

ЗАГАДКИ

ВІСІМНАДЦЯТА ЗБІРКА ЗАГАДОК

*Дорогий Мико́ло Позна́ківський
Коханий мій зрешті на згадку,
17.6.1979р. Богдан Б. Федчук*

ОБ'ЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ПЕДАГОГІВ У КАНАДІ

Торонто, 1979.

Накладом дружини автора

СТЕФИ ФЕДЧУК

Усі права застерігається.

All rights reserved

З друкарні В-ва „Гомін України”, 140 Бетирст Стріт
Торонто, Канада M5V 2R3
Printed by “Ukrainian Echo” Publishing Company Limited
140 Bathurst Street, Toronto, Canada M5V 2B3

BOHDAN B. FEDCHUK

R I D D L E S

EIGHTEENTH BOOK OF RIDDLES

UKRAINIAN TEACHERS' ASSOCIATION OF CANADA
Toronto, 1979.

З А Г А Д К И
ХТО ЦЕ? ЩО ЦЕ?

1.

АЖ МОРОЗ СТРУСНЕ НАМ ШКІРУ, —
МИ В ЧІМ СТРАТИЛИ ВЖЕ МІРУ?

2.

ЧОМУ?

Кажуть, книжка втворює очі,
Це мовляв, у світ є двері.
Та не всі слова пророчі
Добрі ті, що на папері.

3.

Проминуло, як минало,
Наче тільки сниться —
Тут про „ЛІТО“, дітки, мова.
Чим воно кінчиться.

4.

Загадка ця — кажуть діти
Люблена між нами:
„Хто, коли і де то ходить
Догори ногами?“

5.

Хоч він ВОВК — документально,
І це знають люди.
Дві нозі, а не чотири —
Хто такий він буде?

6.

Письмові знаки які це,
Що вживають всі народи?
Ясно думку висловити
У письмі. Це для вигоди.

7.

Він найкращий місяць в році
А котрий? Це знане вам.
Тож призначений пошані
Двом, скажіть, яким МАМАМ?

8.

ХТО Я? ЩО Я?

„Хоч і з місця не рушаю, —
Блуджю я світами.
Та обходяться без мене
Тільки телеграми”.

9.

Хоч на голові — волосся,
Є буйна чуприна,
Кажуть всі на нього: „ЛИСИЙ”,
Що ж це за причина?

10.

Вдень неначе він обруч,
Щось тримає голіруч.
Чути — біля діла свого,
А вночі — він ні дочого.

11.

Є держава, є ріка,
Відгадайте, де, яка?
Називають їх так само,
„Поможіть вгадати, мамо”.

12.

Це тварина і ріка,
Відгадайте ви, яка?
Спільна назва є для них,
Що належить до страшних.

13.

Дуже є багато в світі,
Що цікавлять нас, речей.
Чи ви знаєте у кого
Є аж п'ятеро очей?

14.

ХТО ВІН?

Хоч і пес, та не собака,
І нема собачих ніг,
Радше він повзе, ніж ходить,
Не то бігати щоб міг?

Ще й так :

Хоч і котик, та не кіт,
І нема котячих ніг,
Радше він повзе, ніж ходить,
Не то бігати щоб міг?

15.

Якщо кинеш білий камінь
У Червоне Море,
Що з ким станеться? (Цікавість
Ліни́вство поборе)...

16.

Ручка тільки й очка, очка...
Це з домашніх щось речей, —
Роблячи прислугу людям,
Плаче сотнями очей.

17.

Два лиш зуби, ручки дві
Є у моїй голові.
Тиснеш ручки, — знає світ,
Що зубами тну я дріт.

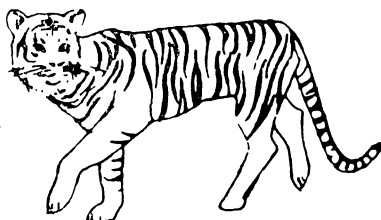
18.

На це відповість нам усякий,
Чи менше, чи більше він здібний;
До чого найбільше у світі
ПІВБОХАНЦЯ хліба подібний?

Мал. ч. 4.

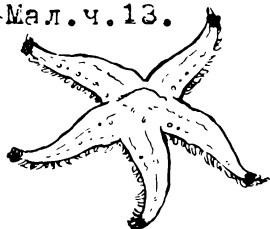

МУХА

Мал. число 12. ТИГР

Мал. ч. 13.

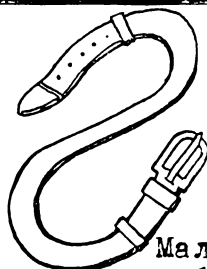

МОРСЬКА ЗІРКА

МОРСЬКІ СОБАКИ

Seehunde auf dem Lande.

Мал.
ПАСОК Ч. 10Малюнок Ч. 14.
Роди тюленів:СИВУЧ, КОТИК.
МОРСЬКІ СОБАКИ

Сивуч.

Котик.

19.

Загадка - гра.

Хто назве насіння більше
 Із родини — трави,
 Що дають поживу людям
 Світової слави?

20.

Загадка - гра.

Відгадати прошу вас, —
 Що то за рослини,
 Що поживою для нас
 Їхні є стеблини?

21.

Загадка - гра.

Ігру-загадку зложила
 Учениця — Христя:
 „А з яких рослин нам служать
 За поживу листя?

22.

Загадка - гра.

Треба ще обговорити
 Справу й цю важливу:
 Із яких рослин коріння
 Є нам за поживу?

23.

Загадка - гра.

Хто запише більше назов,
 Виграє той, діти:
 Є не раз нам за поживу,
 З яких рослин КВІТИ?

24.

**ХТО Є ВОРОГОМ НАЙБІЛЬШИМ
 МОЛОДІЙ ЛЮДИНІ?
 ХТО НАЙБІЛЬШИМ — СТАРИМ ЛЮДЯМ
 ЗАВЖДИ, НЕ ВІДНИНІ?**

25.

Які то „корчі”?

І без віток і без листя,
 Без коріння ці „КОРЧІ”.
 Їх не видно, а хапають
 Часто вдень, також вночі.

26.

Не тернина-колька жодна,
 Кажуть коле і болить.
 Не один, хоч і не бачить,
 Від тих „КОЛЬОК” так терпить.

27.

УДАР ЧОГО?

Є удар, що робить сила, —
 Силою щось здобувать.
 Який то „УДАР” безсилля,
 Що доводиться вмирать?

28.

ЩО ЦЕ?

Це ніякий пароплав
 Або човен, чи судно.
 Возить по воді людей
 (Бо в ріці глибоке дно)?

29.

ЩО ЦЕ?

Їдуть, крутяться колеса
 Уперед все пхають,
 Але сусі — землі вони
 Ані дотикають?

30.

ЯКІ ЦЕ БРАТИ?

Є брати — усі горбаті,
 Радше круглі ще й зубаті.
 Зуб за зуб заходить вільно
 І машину тягнуть спільно?

31.

ДЕЩО ПРО ХЛІБОРОБСТВО

Зразу дерев'яна соха,
 Плуг — одна лиш скиба.
 Плуг — машина, п'ятьскибовий
 Поступ це, чи хиба?

32.

ЩО ЦЕ?

Як мене за ноги тиснуть,
 Відкриваю рота.
 В рот папір дають — тримаю:
 Це ж моя робота.

33.

Числа від „1” до „9”,
 Зеро ще до того,
 Звідки взяті і як звуться?
 А вони — від кого?

34.

Про тіла небесні — сонце,
 Місяць, зорі і планети —
 Звідкіля прийшла наука?
 Тож як ви її назвете?

35.

Чиє місто в світі й де,
 І яке, — у документах...
 Хоч одне, але на двох
 Простяглося континентах?

36.

Це знайде усякий певно
 В наукових творах:
 Місто яке є найвище
 В цілім світі в горах?

37.

ЧОМУ?

Щодо загадки цієї
 Думка всіх буде тут згідна:
 Буква „Е” — чому і як-то —
 Є до острова подібна?

38.

ЧОМУ?

Дав яку Шевченко раду
 Українкам акурат,
 Особливо чорнобривим,
 Особливо для дівчат?

39.

ЧЕРЕЗ ЩО?

Що за жінка znana в світі
 Багатьма із давен-давна
 ЗА СВІЙ УСМІХ ТАЄМНИЧИЙ, —
 Через те вона і славна?

40.

КОЛИ ПЕЧУТЬ?

Паска — дуже мальовнича...
 А калач!... А коровай!...
 (Скрізь шануймо гарний звичай)...
 А коли це?... Ну, вгадай!

41.

ЩО ЦЕ?

У тварин є, у ростин,
 Є також він і у нас.
 Для заліза теж? Який то
 Знаний добре галапас?

42.

ЯКІ САМЕ ДОМИ?

Є дома — величні, славні,
 І нові, і дуже давні.
 Це і міст, і сіл прикраса,
 Не живе в них людська „раса”.
 Хоч люди в них є, часто-густо,
 Але досить часто — пусто.

43.

ЧОГО СВІТ НЕ ЗБОРЕ?

В Людства ВОРОГІВ багато,
 З ними боряться завзято,
 Навіть і успішно.
 Та одного світ не зборе,
 От і лихо, от і горе...
 Сумно, не потішно.

44.

ПРО КОГО, ПРО ЩО МОВА?

От, повзе поміж травою
 І киває головою.
 Щось — як палиця жива.
 В лісі, в горах суне тихо,
 Бійсь! — укусить, буде лихо.
 Часто з цього смерть бува.

45.

Це природне, що дітвора
 Завжди є цікава.
 Їх в оточенні, цікавить
 Щонайменша справа.
 Перед ними відкриває
 Світ широкі брами...
 Тож питають: „Чи є в світі
 Пташка із зубами?”

46.

ЯКИЙ ЦЕ ПТАХ?

Знана птаха це, не лиш нам
Знана, кажуть, на весь світ,
Що навчиться говорити,
Жити ж може і сто літ.
Говорити? Ну, звичайно,
Що не буде так як ми.
Але кілька слів то скаже,
Головно — перед людьми.

47.

КОГО?

Дуже любимо їх, діти,
Хоч вони і волоцюги,
За красу, за гарні співи,
І за їхні нам прислуги.
Вам додуматися треба,
Хто такий ці волоцюги,
І за що усі їх люблять,
За які ото прислуги?

48.

Як ту пташку називають,
Що ось там присіла?
Зверху чорна, чорні крила
А під сподом біла?
Ця ж під стріхою з болота
В нас гніздо зліпила.
Хвіст її цілком неначе
Щось таке, як вила.

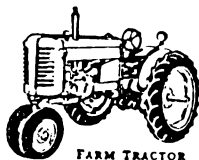
49.

ЧИЯ ЦЕ МОВА?

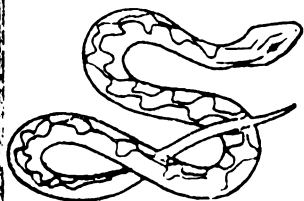
Музики краса і співу,
І поезії і прози,
І малярства, навіть наші,

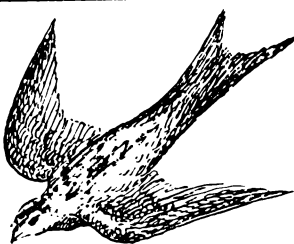
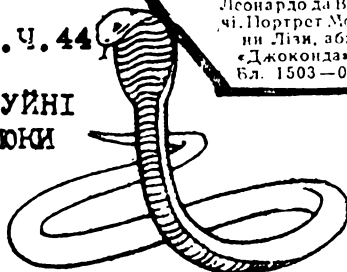
Малюнок Ч. 31

Односкибовий
плуг і трак-
тор.

Малюнок число 39.

Леонардо
да Вінчі.Леонардо да Він-
чі. Портрет Мон-
ни Лізи, або
«Джоконда».
Бл. 1503—07.

Мал. Ч. 44

ОТРУЙНІ
ГАДЮКИ

ЛАСТІВКА

Малюнок Ч. 48.

ЛАСТІВОЧКИ.

52.

Що це за машинка
Всякий угадає,
Що хоч спечений був хліб,
Ще раз припікає.
В два отвори, грінки дві
Укласти, — практично,
Вискочать, коли готові
Так, автоматично.

53.

Доповніть останнє речення, щоб римувалося.

НАЗВІТЬ ЯКА?

Були давно воли „модні”,
В полі, на вигоні,
А пізніше їхнє місце
Заступили коні.
А тепер і коні рідкість.
А яка причина?
Їхнє місце заступила
Вже тепер м.....

54.

ЩО ЦЕ?

З дерева гнучкого
Вигнута каблука.
Має кінці шнуром
Злучені ця штука.
Ним то наші предки
Здобували слави.
А тепер хлоп'ятам
Служить для забави.

55.

ЯКИЙ ТО НІЖ?

Виглядаю — справжній ніж,
Навіть і з металю,

Ріжу я, бо кажуть „ріж!”
 І не маю жалью.
 Уживають при столі,
 Але не до їжі, —
 Ріжу — більші і малі,
 Тільки ж ті, що свіжі.

56.

ЯКЕ ЦЕ ОКО?

З держакон — це мертве око,
 Що не дивиться високо.
 В нього й вії ніби й брови —
 Металеві це окуви.
 Нам тоді стає в пригоді,
 Як мале щось є в природі,
 Що нам око не догляне,
 Через нього ж видне стане.

57.

Де це місто є цікаве:
 Там з води — дороги.
 Замість пішки... сядь у човен —
 Відпочинуть ноги.
 Та скажіть, з'ясуйте ясно, —
 Чом таке діло?
 Поясніть це найкоротше,
 Науково — вміло.

58.

Хто це ненажера той,
 Що щодня їв м'ясо —
 Денно фунтів п'ятдесят
 І то, кажуть, ласо.
 Більшого не знає світ,
 Як цей ненажера,
 Бо в газетах десь були б
 Звіти репортера.

59.

Хто він? Світа чемпіон
 Боксер. Хоч це і дрібниці,
 Що у „боксі” перший раз,
 Вжив боксерські рукавиці.
 Він тяжкої був ваги,
 Бився зразу кулаками.
 Відгадайте і скажіть
 Хто, чи буду згідний з вами?

60.

ЯК ЦЕ ЗРОЗУМІТИ?

Мучило мене сказати
 Вам, — на кожному кроці,
 Що ми маємо тринадцять
 Місяців у році.
 Може з вас хто, любі діти,
 Вже і здогадався,
 Де ТРИНАДЦЯТИЙ той місяць
 Звідки він узявся?

61.

Що то справді за „ЧАБАН”,
 Начебто великий пан, —
 Не пасе овець, не пас,
 БРИНДЗИ не робив для нас,
 Та прийшов із полонин,
 До подільських, до рівнин,
 Весело ж гостить тоді,
 Де є хлопці молоді,
 І вселяє для дівчат
 „Дрібушок” для ноженят.

62.

ЩО ЦЕ ЗА „КАТЕРИНА”?

Там де — чують: „КАТЕРИНА”!
 (Хоч не дівчина це, ні)

Є вже хлопці і дівчата —
 Життерадісні, буйні.
 Там вона їх забавляє,
 Всіх вона там веселить.
 А побачить „КАТЕРИНУ”
 І старому закортить.

63.

Крім вигод, усіх достатків
 Життьових теж забезпечень,
 Щось потрібне є конечно
 Для усіх, без заперечень,
 Від найстарших до найменших
 І то аж до немовляти...
 І тваринам і машинам,
 Що таке? Прошу вгадати.

64.

Був у Англії король,
 Знане це зі школи, —
 По-англійськи не балакав,
 Хоч король — ніколи.
 Він не вмів і не хотів
 Навіть спробувать вивчати.
 Це ж котрий король? Кортить
 І таке щось знати.

65.

ХТО ВІН?

Хто став на горах київських,
 Благословив наш Край рукою,
 Русь-Україну освятив,
 І є вона для нас святою.
 Хоч було це давним-давно,
 Іржа часу ще не поїла...
 Веселкою сий Україно
 Так як колись ти нам ясніла.

66.

У КОТРОМУ РОЦІ, ХТО БУВ ПРЕЗИДЕНТОМ?

Це коли то дрімучі Карпати
 Пробудились із сну вікового,
 Щоб державу свою будувати
 Для життя і вільного й нового?
 Хто там був президентом, чи знаєш,
 В УКРАЇНІ КАРПАТСЬКІЙ ДЕРЖАВІ?
 Якщо ні, відгадки прочитаєш.
 Історичний це факт нашій славі!

67.

Для якої це особон —
 Праця і наснага,
 Слухачам же одночасно —
 Радість і розвага?
 Хоч вдоволені, звичайно,
 Слухають, радіють,
 Вкладу праці в це і труду,
 Оцінить не вміють?

68.

ЩО ЦЕ?

Діри, цятки з корогами
 Так розсілися на пліт,
 Вище й нижче, — виглядає,
 Наче пташечки — на дріт.
 Є й без короговок цятки
 Пов'язані часто разом,
 Високо є понад плотом
 І під плотом лежать — плазом.

69.

ЩО ЦЕ?

Це та сама є порода,
 Тільки, щоб ви знали,
 Вишкіл краший перейшла
 (Краще обробляли).

А за краще те усе,
Ось яка відплата:
Хоч-не-хоч, а ріже маму,
Брата, сестру, тата.

70.

Що це є за квіти —
Ріжнокольорові,
Не росли, не пахнуть
А проте — чудові?
І прикмету дивну
Мають свою власну:
Це цвітіння вічне,
Свіжість довгочасну,
Що вони ніколи
Як інші не в'януть,
Справді манять око,
Як на них поглянуть.

71.

Загадка - гра

Братік раз сестри питався
Старшої Марусі:
„А яких тварин ти знаєш
Що вони в кожусі?
Не лякає їх узимку
Змерзнуть — небезпека,
Влітку теж вони в кожусі
Хоч тоді і спека”.
Хто письмом назве на картці
Більше цих тваринок,
Виграє той гру змагання
Двобій — поєдинок.

72.

ХТО ВОНИ БУЛИ? ЯКЕ МІСТО ЗАСНУВАЛИ?

Правда це чи ні, не знаю, —
Може казка — небелиця.

Двох братів-близнят плекала
Наче мати, хто? — Вовчиця.

Виросли малі хлоп'ята —
І здорові і великі,
Хоч вовчиця годувала,
То вони не стали дикі.

„І вони то заснували
Знане місто” — каже казка.
А яке? У світі знане,
Тож назвіть його, будь ласка.

73.

ХТО ВІН? ПРО КОГО ТУТ МОВА?

Закінчив усю тривогу,
Страх, і жах киян і плач,
Бо убив потвору-змія
Не гігант, — малий силач.

Хто ж такий він? Та м'яв кожі,
Бо сильний він був, аж страх!
Сім нараз, як розізлився,
Всі потріскали в руках.

Тільки діти ублагали,
Щоб звільнив від гада Край.
Хто це був, коли, як сталося,
Розкажи про це, вгадай!

74.

ЩО ЦЕ?

Виростаємо гуртом,
На одному черешку.
Грубіші — більші, ми внизу,
А найменші — на вершку.

Стигли, свіжі, ми смачні,
 І напій ще роблять з нас.
 Назву маємо тоді...
 Відгадає кожний з вас.

Зміна назви прийде нам,
 Як на сонці одинцем
 Висушать, і хоч — смачні,
 Та — з поморщеним лицем.

75.

ПРО ЯКІ ПІСНІ МОВА?

Світові були культури,
 Величезні — знає світ,
 Ще з-перед Христа, задовго,
 Навіть кілька тисяч літ.

Та пісень як українці
 Ніхто й досі не створив, —
 Того жанру, великодніх,
 Щоб хто-зна що говорив.

Тож про жанр веснянок мова.
 (Вже відходить в давнину)
 Гарні ігри це зі співом
 Тож назвіть які, — ану?

76.

Із пісень, що нарід творить
 При усяковій нагоді,
 Пісня є одна найбільше
 Пошанована в народі.

Тож коли її співають
 Всі стають тоді на струнко,
 Капелюхи поздіймають...
 І дзвенить та пісня лунко.

Бо звеличуємо в пісні
Цілий нарід і державу.
Як же зветься тая пісня
Що співаємо на СЛАВУ?

77.

Ось послухайте дорослі
Слухайте і ви малі.
Ви, чи знаєте кому то
РУБІН СЯЄ на чолі?

Це не є якась відзнака
Чи заможних, чи вельмож,
Привілей, ані заслуги...
Певно, потверджу також

Це звичайна є прикраса, —
Сподівання любий знак.
В нас „ХЛІБ-СІЛЬ”, коли вітають
А у них — бува отак.

78.

ЯКІ ОСТРОВИ НА ДОРОЗІ?

„Острови” — це що за диво? —
Хоч нема навкруг води?
Для людей це є вигоди
Охорона від „бідн”.

Бож повз них то рух великий,
По обох таких боках,
Люди часто там чекають,
Навіть з клунками в руха.

Там чекають, висідають,
День і ніч, і рік — у — рік.
Але зникнуть — не модерні.
Їм уже не довгий вік.

79.

ЯКОЇ ДЕРЖАВИ ПРЕЗИДЕНТ?

Винахідник — президентом
 Був великої держави,
 Що з добробуту найбільше
 Та з багатства має слави.

КРИСЛО СКЛАДАНЕ його то
 Винахід це, любі діти.
 Добре нам тепер на ньому
 У саді між трав сидіти.

Тож назвіть ви президента,
 Винахідника ось цього
 Та державу, бож ті крісла
 Є складані — не в одного.

80.

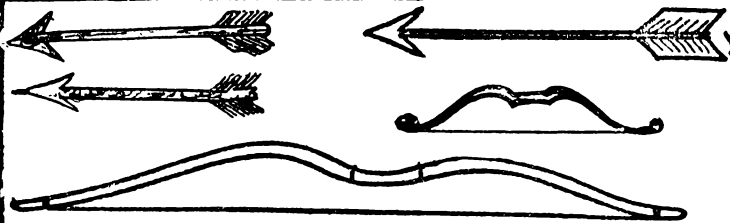
ХТО ВОНИ, НАЙБІЛЬШЕ ВІДСТАЛІ, ЗАЦОФАНІ¹⁾
 ТРИМАЮТЬСЯ СТАРИХ МЕТОД?

Всі найбільші модерністи
 У всьому новому,
 Ще зацофані так дико,
 Цілком по старому.

Винаходи найновіші,
 Методи до того,
 Не додали ні крихітки
 Так сказати, нового.

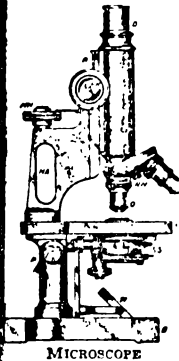
„Всі таки ЩЕ ПО СТАРОМУ
 НЕ ХОТЯТЬ, ТА Й ГОДІ”.
 А ЧОГО? І ЇХ багато
 В кожному народі.

1) Зацофані = відсталі

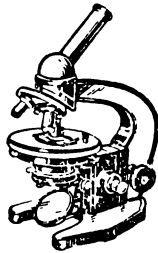

Малюнок Ч. 54. ЛУКИ І СТІЛИ

Малюнок число 56.
ПОВІЛЬШУВАЛЬНІ СКЛА

MICROSCOPE

Мікроскоп.

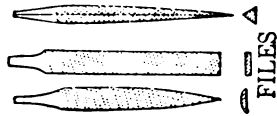
МІКРОСКОПИ.

Малюнок число 69.

HACK SAW

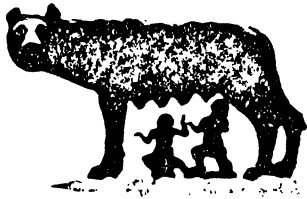
ПІЛКА ДО РІЗАННЯ
ЗАЛІЗА

FILES

ПІЛЬНИКИ.

Малюнок число 72.

РОМУЛЮС І РЕМУС.

81.

ХТО Є ЦЯ ПАНІ?

Це є правда, це не казка
 Ось послухайте будь ласка:
 Найбагатша в світі пані,
 Всі скарби її нам знані.
 Більшого немає дива,
 Як ця пані уродлива.
 Одіж в неї — пишні шати.
 Їх ніхто не може мати.
 Діти в неї, — чудо-диво,
 Вам кажу, — це все правдиво.
 Ріжновиді і прекрасні,
 Дивні одяги їх власні.
 Все як в казці виглядає.
 Що це є? Хто відгадає?

82.

**ПРО МИНУЛЕ І НОВЕ. ДОПОВНІТЬ ПРОПУЩЕНІ
 СЛОВА, ЩОБ РИМУВАЛОСЯ:**

Давним-давно, тільки пішки,
 А відтак волами.
 А пізніше „вигравали”
 Коники під н...

Гарно в піснях оспівані
 Є вони народом,
 ВОЛИ, КОНІ, та й КОРОВИ,
 І забуті зго...

Воли, коні де поділись,
 Спитай астронавта,
 Вони своє вже відбули.
 На їх місце а...

У повітрі це літаки,
 Швидколетні джети,
 А в простори міжпланетні
 Повезуть р.....

83.

ПРО ЩО ТУТ МОВА?

Із малого щось велике
Коли твориться, — росте.
Тут з великого рідкого
Стало щось тверде-густе.

Це рідке було гаряче
Прямо лява-плин-вогонь.
Формувалося щось менше
Із великого, либонь.

В дивну вбралося одежу,
Це залежить — як-куди,
Що зі скель вона, металю,
Є чимало і води.

Що за одіж, що за „чудо“?
Певно, знати всіх кортить,
Бо у шлунку цього „чуда“
Маса й досі клекотить.

Чуда більшого немає,
Понад це, — то „чудо-твір“,
Що в галактиці існує,
Вічності часу — повір.

84.

ХТО ВІН?

З різних латок в нього одіж,
Замасковане лице.
Сам, грубезний наче бочка,
Що ви скажете на це?

Язикатий, ніс як дуля,
Шапочка смішна на нім.
І смішні теж черевики,
Часом тільки лиш в однім.

Скаже щось, усі сміються,
Бо як „вліпить щось смішне”,
Або зробить щось смішного
З того, що для нас страшне.

Ріжні штучки вміло творить,
Штучно справді всіх ганьбить.
Королів теж добре „псьочив”
І безкарно, бо смішить.

Тож він всіх розвеселяє,
І старих і молодих.
Він із себе дурня робить,
Вміло робить з нас дурних.

85.

ЗАМОТАНА СПРАВА

Чи це діялось недавно,
Чи це діялось давно,
Не згадаю, тільки знаю —
Як оце було воно

По дорозі йшли дві мами,
Мали на своїх руках
По дитинці ще маленькій,
Як то кажуть, в пелюшках.

Їм ідуть на зустріч двоє.
Ці пізнали двох мужчин,
Дуже втішились обидві.
Слухайте, з яких причин:

Перша каже: „Тати наші
Ось насупроти ідуть.
Ми діток нести втомились,
Хай вони їх піднесуть.

Це тати і наших діток,
Не забудь ще і про те.
Дідусі дітей це наших
Ось споріднення круте”.

„Не кінець іще на тому”,
 Друга жінка каже так:
 „Це ж бо наші чоловіки
 Правно-шлюбні, як-не-як”.

Вам ця загадка — на спробу:
 Розмотати цей клубок,
 І споріднень пов'язати
 Всі кінці оцих ниток.

86.

ЯКА ЦЕ КНИГА?

Я сподівано сьогодні
 Дивний чув у серці стук,
 І нову прекрасну книгу
 Життєву узяв до рук.
 Книга — справді наче цяцька,
 Кольорові образки,
 Самоцвітами палають
 Писані у ній разки.
 Кольори усі веселки
 Незатаєних надій
 Так багато обіцяють
 Сповнення в майбутнім мрій.
 Я почав її читати.
 О, який цікавий зміст!
 До життя цікавість чую,
 Небуденний справді ріст.
 Книга ця й не дуже груба,
 Триста шістдесят п'ять карт.
 Життєва це книга дійсно,
 Чи такий природи жарт?

А Н А Г Р А М И

Поясню вам коротенько,
І просто і ясно,
І приступно, зрозуміло,
Гарно одночасно.

То й питатися не треба
Ні тата, ні мами,
Ні учителя, що то є
Таке АНАГРАМИ?

АНАГРАМИ зі слів знаних
Самі укладайте.
Як і що зробити треба,
Ось це прочитайте:

АНАГРАМИ — (від грецького слова апа — пере + гма — буква, літера) — рід загадок, часто віршованих, що у зашифрованому, затаєному слові, яке треба перше відгадати з опису, треба переставити букви, літери так, щоби створити інше слово з новим змістом, згідно з вказівками в анаграмі де є сказано, що має означати нове створене слово через переставку літер. Напр. АНАГРАМА число:

1.

Те, що з нього виростають
Малі рибки — назву дайте.
Переставте букви в назві,
Місце, де вони ростуть, вгадайте.

Шукаємо перше затаєного слова. „З нього виростають малі рибки”. Це риб’ячі яечка, які ми називаємо „ІКРА”. Треба тепер переставити букви так, щоби створити нове слово, яке покаже нам місце, де вони — риби живуть. То буде „РІКА”. Загадка АНАГРАМА відгадана: ІКРА-РІКА і т. д.

2.

Що на голові росте?
В назві вжйй тут однини.
Переставиш букви, вийде
ОДНЕ, — в мові є вони.

3.

„А” початок, „А” кінець,
Двоє „Н” між ними дайте,
Франції це королева...
Українка, прочитайте!

4.

Ось вам діти трое „А”,
КНД до того,
Ви от спробуйте ще раз
Розуму свого.

Треба мозком порушати,
Думайте для слави.
Складіть з літер згаданих
Що? НАЗВУ ДЕРЖАВИ.

5.

Є це дерево м’яке,
Хтось збирає з нього мед.
Перше дерево назвіть, —
Це вже крок один вперед.

В назві знайдений тоді,
Переставте букви так,
Щоб назвати чотири їх
Що в котів та у собак.

6.

Гарне це ім’я дівоче,
Миле теж воно на слух.
Це ІРИНА, що на згадку
Серце прискіпає рух.

У скороченні „ІРИНА”
 Букви переставте, — вмиль
 Стане те, що вліті навіть
 І скупатися кортить.

7.

Це не є магічна штука,
 Ані штука взагалі —
 Тільки думайте уважно,
 Чи великі, чи малі:
 Як то з „ТРИ”, числа, зробити
 Назву — це на рідину,
 Матеріал, ним консервують
 На „ТРИВАЛІСТЬ-ДОВЖИНУ”.

Л О Г О Г Р И Ф И

ЩО ЦЕ ТАКЕ ЛОГОГРИФИ?

Що це таке ЛОГОГРИФИ?
 Додавати, віднімати,
 „ДО” „ВІД”, — СЛОВА — букву чи склад,
 Щоби нове слово мати.

Пояснення прочитайте,
 Щоби добре зрозуміти,
 І розв’язувати певно
 Зможете, будете вміти.

ЛОГОГРИФИ

(Назва чужого походження)

(Грецьке — *logos* — слово + *grīphos* — сітка; загадка.)
 ЛОГОГРИФАМИ називаються такі віршовані загадки,
 у яких з допомогою додавання до зашифрованого, за-
 таєного слова (яке треба відгадати перше), чи вилучен-
 ня, пропущення з нього певної букви, чи складу, скла-
 дається інше, нове слово з новим змістом. Наприклад:

1.

Що належиться героям
За великі їх посвяти?
„С” відняти з того слова, —
Річ придатна всім до хати.

В цьому логогрифіві зашифроване, затаєне слово треба відгадати перше, а тим словом є те, що належиться героям за їхні посвяти, тобто СЛАВА. Якщо від цього слова відняти вказану в загадці букву „С”, то лишиться нове слово ЛАВА. Придається усім у хаті. Коротко: СЛАВА-ЛАВА. Ось і розв’язка логогрифа. Відгадка.

2.

ОЛЯ, — це ім’я дівоче,
Кличуть так, як молода...
Що зробити, щоб то вийшло
„Іншим словом” — СВОБОДА?

3.

А чому то ЗІРКА ЯСНА
І через яку причину,
Замініться на дівчинку,
А не на хлопчину?

4.

ЛОГОГРИФ УСМІШКА

Братік:
„Це коли то люди кажуть:
Усміхнулась ДОЛЯ?”
Сестричка:
„Як до неї „РИ” додати
Відповіла — Оля”.

5.

Чи можливо це зробити
І без викупу, без бою,
Щоб то „РАБ” — слуга-невільник
Вільним став і сам-собою?

6.

Віддаючи честь-пошану,
 Це назвіть в одному слові.
 Дайте „Р” між букви „П” „О” —
 Ворогам це слать готові.

7.

Те, що в хаті у кімнаті
 Є над нами, ви назвіть,
 А до назви ще спереду
 „ПУ” цей склад, ви долучіть,
 А тоді постане назва
 Простору пісків сухих,
 Що верблюдами лиш тільки
 Добре їхати до них.

М Е Т А Г Р А М И

ПИТАННЯ:

Що це таке МЕТАГРАМИ,
 Чи знаєте ви, чи чули?
 Як „розв’язувати” треба,
 Чи знання про те — набули?

ВІДПОВІДЬ:

У відгаданому слові,
 Одну букву замінити
 Іншою, — там буде які...
 Слова інший зміст створити.
 Прочитайте пояснення,
 Ваше думання логічне...
 Зрозумієте докладно,
 Що все те, не є трагічне.

МЕТАГРАМА — (від грецького — metagrapho — вносити зміни в текст) — віршована загадка (літературна гра), що будується на такій заміні букви в

слові, яка веде до утворення інших слів з новим значенням. При чому в МЕТАГРАМІ, як і в АНАГРАМІ, ЛОГОГРИФІ і ШАРАДІ, слова не називається, а подаються описово — їх треба перше відгадати з опису, відтак у відгаданому слові, треба одну вказану букву замінити іншою вказаною буквою, щоб змінилося значення змісту слова, як є вказано в ШАРАДІ. Приклад:

Ч: „О”

З букви „М”, цвіте червоно,
Як вогонь яркий горить.
З букви „Т”, те саме слово,
Вам питання підтвердить.

Слово з букви „М”, що цвіте червоно — „МАК”.
З букви „Т”, те саме слово, замінили букву „М” на букву „Т” буде ствердження чогось „ТАК”

1.

„Вона в лузі похилилась...
Наша славна зажурилась”...
Замість „К” хай „М” там стане,
З ягід ягода погляне.

2.

Три лиш букви в цьому слові,
Назва знана. Міри час.
Замість „Р” як „Б” поставиш —
Два їх має кожний з нас.

3.

Він у бджіл нероба цей
Галапас, з’їдає мед.
В слові, „Т” на „П” зміни,
Річка побіжить вперед.

4.

Ласощі це — лакомина,
 Як почати з букви „Те”;
 З букви „Ч”, злий дух-людина,
 Що в біду тебе вплете.

5.

З букви „Д” — то я співаю
 Та усіх резвеселяю;
 З букви „В” — я помагаю
 Та ще й рибки наловляю.

6.

Взимку, в бурю-хуртовину
 Гори з мене біля тину.
 „З” на „Н” якщо змінити —
 Пластунам в нім добре жити.

7.

З букви „К” це слово —
 Сховок для грошей,
 З букви „Р” познаки
 Тих самих людей.
 З букви „М” почати —
 Це великий збір
 Людей або речей,
 Вгадай — переві́р.

Ш А Р А Д И

ЩО ТАКЕ ШАРАДА?

Певно, що всі хочуть знати
 Вся учнів громада,
 Який то рід загадок
 Тобто жанр — ШАРАДА.

Перше, слова затаєні
 Треба відгадати,
 Відтак із частин, слів тих
 ШАРАДУ СКЛАДАТИ.

Із частин, слів угаданих
 Скласти нове слово,
 З новим змістом. Розважатись
 Можемо чудово.

Прочитайте пояснення
 В прозі — зрозуміло,
 Легше буде розв'язати
 Вам ШАРАДУ вміло.

ШАРАДА (від французького *charade* — базікання, бесіда) — загадка-розвага, у більшості віршовані, в якій загадане зашифроване, затаєне слово складається із кількох частин, які треба відгадати перше з опису, що становлять собою окремі слова, або склади взяті з поодиноких слів, що творять нове слово з новим змістом.

СЛОВО ЗАТАЄНЕ В ШАРАДІ, РОЗГАДУЄТЬСЯ ЧАСТИНАМИ.

Приклад: ШАРАДА

1.

Додавання знак („+”) назвати
 Так „математично”,
 І додати назву того,
 Що дуже практично
 Мишок нищить безпощадно.
 Ці — два склади — СЛОВА
 Відгадуваного додати,
 ШАРАДА — готова.

Вийде назва, що пізнаєш
 Слухом точно дію.
 А від чого ж це походить?
 Тож назви й стихію.

Пояснення шаради:

Замість „додати” в математиці звичайно кажеться: „ПЛЮС”. Це і є перший склад, перша частина відгадуваного слова. Другий склад, частина, відгадуваного в шараді слова буде назва того що мишок нищить безпощадно — „КІТ”. Скласти разом ті дві частини, — два склади разом, буде: „ПЛЮС” + „КІТ” = ПЛЮСКІТ. Вода-стихія, творить звук званий ПЛЮСКІТ. і т. д.

2.

Перший склад — малий це ліс.
 Інше вжуйте слово.
 Другий — „ДА” — а третій КВІТИ
 Цвітують чудово,

Наче кров червоно в полі,
 Наче жар, вогнисто.
 Разом — тії, що клялися
 На ножі врочисто,

Боронити Україну,
 Волю для народу...
 Щось з історії згадати,
 Вам даю нагоду.

3.

Монарх це Ірану
 Буде перший склад.
 Другий — обіцяє
 Людям уряд Рад.

Разом прочитати —
 Скаже правду вам,
 Де найбільше в світі
 Цього роду крам.
 На кінець до слова
 Ще „єство” додай
 Та без „Є” це уряд
 Рад, ось прочитай.

4.

Їх четверо має віз,
 Візьми одне з того,
 Два займенники особові
 Додати до нього,
 В множині і однині
 Першої особи.
 Назва міста в Україні,
 Якого? — Для проби...

5.

Першу букву взяти з „Кінь”,
 Друга — перша із „Аміль”.
 Третя — перша слова: „Нам”,
 Четверта — перша з „Адам”,
 П’ята буде — перша з „Дім”,
 „А” кінець. Це легко всім
 З буков скласти назву-край.
 Тож склади і прочитай.

6.

ХОРТ, — собак така порода.
 А скажи це в множині,
 „ЦЯ” додай вкінці — почуєш
 СЛАВНЕ МІСЦЕ в давнині.

7.

Ось подумайте над цим ще
 Дві, хоч три хвилинки:
 Назвіть хлопця „рахунково”,
 Початок — з ОДИНКИ?

І ще вкажу вам стежинку
 До відгадки добрий знак:
 З одинкою комбінуйте,
 А вкінці додайте „АК”.

Щ О Ц Е Т А К Е Р Е Б У С И ?

Що то РЕБУСИ таке?

Це вже не новини.

Учні відповідь дадуть,

Кожної хвилини.

РЕБУСИ — це рід розваги,
 То ЗАГАДКИ ОБРАЗКОВІ —
 БУКВИ, СЛОВА і МАЛЮНКИ,
 ЗОРУ ВПРАВИ ЦЕ — ЧУДОВІ.

Прочитайте пояснення,

А там, все як на лопаті...

Розв'язка і слів, і змісту,

Вислови також крилаті.

Усе вам піде як з маслом,

Без клопоту і без труду.

Стане ясно і розжене

Зорово-очну облуду.

РЕБУСИ. ПОЯСНЕННЯ.

РЕБУС — (від латинського виразу *non verbis, sed rebus* — не слова, а за допомогою речей) — ЗАГАДКА, в якій слова, що розгадуються, подано у вигляді малюнків у поєднанні з літерами, цифрами та іншими знаками.

РЕБУС — це **ЗАДАЧА-ЗАГАДКА** в якій текст представлено зображенням предметів, нотами, цифрами, буквами чи іншими знаками.

Коли затаєне (сховане) слово або частина слова збігається з назвою якогось предмета, то в ребусі вона може бути передана у вигляді малюнка, що відтворює цей предмет.

КОМА, що стоїть перед зображеним предметом (зліва), означає, що від назви цього предмета потрібно відкинути, відняти, першу букву, а якщо кома стоїть після малюнка (зправа), — відкидається, віднімається остання буква. Там, де стоять дві, навіть три коми підряд, треба відкинути, відняти, від назви предмета дві (три) букви.

Бувають ребуси складені із самих тільки букв, чи складів слова. Бувають **РЕБУСИ** складені з малюнків, букв, складів окремих слова, нотів, чи цифр разом.

У цій збірці подано 5 ребусів (п'ять), більше у попередніх збірках. Ребусів з **КОМАМИ**, у цій збірці немає.

Прочитайте (відгадайте) ребуси:

РЕБУСИ

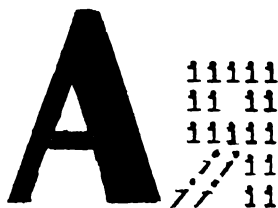
1.

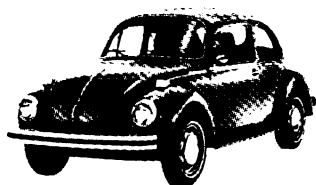
2.

3.

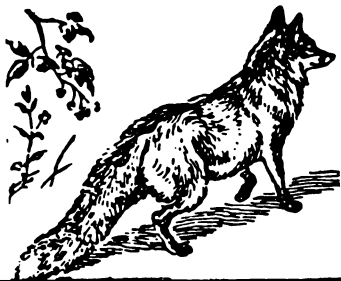

4.

+ Р

5.

+ ТОК

ВІРШОВАНІ ТЕМИ ПИСЕМНИХ ЗАДАЧ

Учні їх дуже любили
(З практики)

Прочитайте і дайте відповідь писемну, на окремих картках:

1. ЗАДАЧА

Хто я такий, (а), не забуду
У житті ніколи.
Чому пильно всі ходимо
До РІДНОЇ ШКОЛИ?

Чи ходите з охотою,
Чи з примусу може?
Чи сьак, чи так, а вчитися
Помагай вам Боже!

Пишіть. Це також залежить
Від вашої волі:
Як повинні поводитись
Всюди, вдома, в школі.

Б. Б. Федчук

2. ЗАДАЧА

Наші діти українські,
Завжди між собою,
Всі, повинні говорити
Мовою якою?

Чи то вдома, на вулиці,
Чи то в РІДНІЙ ШКОЛІ?
Ці питання ставить сестра
Братові Миколі.

Відповісти й ви можете,
Всі, замість Миколи,
Ви знаєте, бо ходите
До РІДНОЇ ШКОЛИ.

ЧОМУ ЯКРАЗ УКРАЇНСЬКУ
 МОВУ УЖИВАТИ?
 НАЙВАЖЛИВІШЕ ЦЕ ЯКРАЗ,
 ВИ, ПОВИННІ ЗНАТИ?

Б. Б. Федчук

3. ТЕМА

ДОВІЛЬНА

Я, напишу коротенько,
 Про що лиш захочу,
 Як в голові мої думки
 Трохи поморочу¹⁾
 А це буде як то кажуть,
 НА ДОВІЛЬНУ ТЕМУ.
 Видуману, чи правдиву,
 Чи іншу окрему.

Б. Б. Федчук

4. ТЕМА

Є фахів багато в світі,
 Важко всі назвати.
 Ким працюють ваші батьки,
 Тобто тато й мати?
 А ким ти, хотів би бути?
 Думку скажіть власну.
 Хоч би ще й не дуже певну,
 Несталу, неясну.

Б. Б. Федчук

5. ТЕМА

Наші учні, усі пильні.
 Вдома у вільну хвилину,
 Вони сядуть і напишуть
 Що лиш знають про людину.

Пояснення: 1) МОРОКА — КЛОПІТ.
 ПОМОРОЧУ — ПОКЛОПОЧУ.

Це, напевд, дуже легко.
 Що потрібно тільки знати?
 ДИВИТИСЯ і ДУМАТИ,
 Що до чого, як писати.

Б. Б. Федчук

6. ТЕМА ШКІЛЬНОЇ ЗАДАЧІ ЩОСЬ ПРО СЕБЕ

Я, напишу щось про себе,
 І то щось такого,
 Щоб цікаве було досить
 І трохи смішного.
 Видумати щось цікаве,
 Веселе, навмисне.
 Сміх — здоров'я, геть зі смутком
 Хай вся біда скисне...
 Ким як виросту я буду,
 Що люблю загально,
 А чого я ненавиджу, ...
 Не знаю буквально.
 В кожному разі, що я зможу,
 Думаю, — напишу.
 Які мрії вирощую,
 В голові — колишу.

Б. Б. Федчук

7. ТЕМА. ДОМАШНЯ ЗАДАЧА

Окрім шкільних книжок різних,
 Які ще, книжки читаєш?
 Скільки книжок українських
 Назви, власних в-дома маєш?

Б. Б. Федчук

ДАЙТЕ ВІДПОВІДЬ:

8.

Теми з Історії України

Який це був день і місяць,
І котрого року,
Проголошення, що має
Велику, глибоку,
Вартість для нас, українців,
ВІЧНУ, ІСТОРИЧНУ.
Котрий вже рік святкуємо
ПОДІЮ ВЕЛИЧНУ?

9.

Котрий князь дітей навчав:
„Будьте справедливі,
Любіть правду і роботу,
Не будьте ліниві.
Любіть все, що рідне, нарід,
Мову, пам'ятайте,
Чи хто винен, чи не винен,
Смертю не карайте.
Бога Творця величайте!
Всьо добро від Бога.
Моліться, працюйте, Бог дасть
Буде перемога”.

10.

Для вас, певно це не буде
Нічого нового.
Хто то був Богдан Хмельницький,
Що знаєш про нього?
Що було на Жовтих Водах,
А чим Зборів знаний?
З ким то союз Богдан зробив
Де, злий і поганий?

11.

Хто подумає тут трохи,
 Легко відповідь знайде.
 Хто то був ІВАН ВИГОВСЬКИЙ
 Він, кого розбив, і де?

12.

Хто то був Іван Мазепа?
 З ким, де, бився-воював?
 Яка сталась там халепа,¹⁾
 Хто виграв бій, — хто програв?
 Було це в котрому році,
 Що поховане ось тут?
 Від тоді на кожнім кроці:
 Гніт кайдан, неволі, пут.

13.

Які часи історичні
 Дуже славні і величні,
 Я доцінюю безмежно
 Вповні і беззастережно?

(1917-1920)

14.

Про особу історичну
 Все напишу те, що знаю,
 І чому її найбільше
 Я шаную, поважаю.

Теми-загадки з літератури:

15.

Що то є література,
 Ви повинні знати.
 А до того яка це є
 Пожива, — додати.

1) халепа — БІДА, НЕЩАСТЯ.

16.

Із письменників-поетів,
Кого ти найбільше любиш,
(Без прикрас і епітетів),
І ніколи не забудеш?

17.

Що то є ФОЛКЛЬОР, який він?
Скажіть кількома словами.
Глянь у книжку, — не клопочи
Ані тата, ані мами.

18.

Богів, то яких поганських
Визнавали наші предки,
Перед тим ще, як з'явились
Християнські — осередки?

19.

ДАЙТЕ ВІДПОВІДЬ:

Хто був перший з українців
Київським митрополитом?
Визначався він мудрістю,
Наукою, знанням, спритом.
І ще, ким то, він був перший,
Що почав оригінальне,
І блискучо величає
Найвизначніше, похвальне?

20.

Хто був Іван Котляревський
Маєте ось тут нагоду,
Все про нього описати,
Й про заслуги для народу.
Він, то перший в Україні
Зробив величезне діло.
Новій добі дав початок,
І розбудив нарід вміло.

21.

Хто в Західній Україні
Нарід пробудив зі сну?
Дав початок відродження
Котляревського — весну?

Про що думав, коли писав
І про весну й цвітку,
І про небезпеки гірші
Як бувають влітку

Коротенько написати,
Що знаєш про нього?
Зацікавити можна тим,
Справді не одного.

22.

ДАТИ ВІДПОВІДЬ:

Кожний, хто є українцем,
Це повинен знати:
ЯКА ПЕРША УКРАЇНСЬКА
ОПЕРА? — назвати.

І хто її написав,
Згадайте при-тому,
Щоби справа ця не була
Чужою, нікому.

Бо про те, вам, говорити
Не потрібно двічі.

Ставлять її в ДВІСТІРІЧЧЯ
ЗРУЙНУВАННЯ СІЧІ. (1775 р.).

Б. Б. Федчук

Ставили в Торонті в 1975 р.

Семен Гулак Артемовський (1813-1873)
АВТОР ПЕРШОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ОПЕРИ.
„Запорожець за Дунаєм”

23.

НАПИШІТЬ, ЩО ЗНАЄТЕ ПРО НЬОГО?

Хто то був Тарас Шевченко
Відповісти, — нема штуки.
Що то він сказав, — повторіть
Знане — відносно НАУКИ?

24.

Кого люди називають
„Буковинський Соловій”?
Співав про долю людську...
„На дорозі — на новій”...
В чому то його заслуга
Полягає, — напишіть.
Про що писав, які твори,
Його знані вам назвіть.

25.

Хто такий Іван Франко?
Напишіть про нього,
Тільки те, що важливіше
Із життя цілого.

26.

ХТО ВІН?

Прізвище людини, — цифра,
Що нічого не значить.
Із додатком „В” на кінці.
Хто він? Знати всіх кортить.
Що ви знаєте про нього?
Хто він був і як помер.
Все коротко написати,
Постарайтеся тепер.

Б. Ф.

27.

ХТО ВІН?

По-німецькому це — ТРИ.
 По-англійському — СУХИЙ.
 Прізвища це перший склад,
 Ну, а ви скажіть який?

Другий склад, це — ХМАРА є,
 Разом, — вам це ось кажу,
 Прізвище людини, так!
 Між слова, кладіть межу.

— — — — —
 Хто він такий? Про це знати
 І цікаво і важливо.
 Напишіть про нього дещо,
 Тобто все, що вам можливо.

Б. Ф.

28.

ХТО ВІН?

Легко буде відгадати,
 Псевдо-прізвище людини,
 Бо це у цілій Канаді,
 Знана назва деревини.

Його листок на прапорах,
 Знак Канади і прикраса.
 То ж насправду відгадає,
 Цю загадку ціла кляса.

— — — — —
 Яке прізвище правдиве
 Названої тут людини?
 Напишіть про нього, — знане — ...
 Час на це, вам, — чвертьгодини.
 (півгодини).

29.

Хто він був, про що старався?

Які гасла голосив?

Що наказував робити,

Вимагав, а не просив?

Чий то твір скажіть: „ВАЛЬДШНЕПИ”?

„ГЕТЬ ВІД МОСКВИ!”, він сказав.

Яка смерть його постигла

І чому він так пропав?

„ГАСЛО” — Бойовий клич, девіз — slogan

30.

Що знаєте про Довженка?

Вчилися у школі.

Чим заслужений діяч,

На якому полі?

31.

ХТО ВІН?

Це ось, прізвище людини,

Дуже легко віднайдеш:

Назви „КУЛЯ” у множині,

Вкінці додай букву „ЕШ”.

Тож напишіть, що знаєте

Про нього, що чули.

Ми, вчилися і думаю,

Ви, ще не забули.

Б У Д Ь П О Е Т О М

ДОПОВНІТЬ ПРИСЛІВ'Я, СЛОВА, ЩОБИ РИМУВАЛИСЯ. СКІЛЬКИ Є РИСОК, СТІЛЬКИ ПРОПУЩЕНО БУКОВ.

1) БЕЗ БОГА

АНІ ДО П — — — —

2) ЗНАЄ БОГ З НЕБА,

ЩО КОМУ Т — — — —

- 3) БОГА ВЗИВАЙ,
А РУК П — — — — —
- 4) ХТО РАНО ВСТАЄ,
ТОМУ БОГ Д — —
- 5) ХТО ДБАЄ,
ТОЙ М — —
- 6) ХТО ПРАЦЮЄ,
НЕ Б — — — —
- 7) МОВЧИТЬ,
АЛЕ ДУРНІВ У — — — —
- 8) ЗГОДА БУДУЄ
НЕЗГОДА Р — — — —
- 9) В КОГО СЛОВА МАСНІ,
В ТОГО ПИРОГИ П — — — —
- 10) ХТО ПІД КИМ ЯМУ КОПАЄ,
САМ В НЕЇ (У НЮ) В — — — —
- 11) ЗА МОЄ ЖИТО
ЩЕ МЕНЕ Й Б — — —
- 12) БЕЗ ОДНОГО ВАСИЛЯ,
ОБІЙДЕТЬСЯ В — — — — —

В І Д П О В І Д Ь, МАЄ БУТИ: (БРАКУЮЧІ БУКВИ)

- 1) ОРОГА, 2) РЕБА, 3) РИКЛАДАЙ, 4) АЄ, 5) АЄ,
6) ІДУЄ, 7) ЧИТЬ, 8) УЙНУЄ, 9) ІСНІ, 10) ПАДАЄ,
11) ИТО, 12) ЕСІЛЛЯ.

ПІСНЯ ПРО ТОРОНТО

Присвята торонтським учням „Рідних Шкіл”
і матурантам Курсів українознавства

На мелодію „Сонні гори нічка вкрила”...

Слова: Б. Б. Федчука. Музика Р. Савицького

Помірно.

У То-рон-ті я ро-див-ся, Ріс тут, в Рід-ній Шко-лі
вчив-ся, Тут в ча-рів-них мрі-ях ю-ність, Без тур-бо-ти

Приспів:

про-мя-на. То-рон-то го-род, О-дин з кра-щих у
сві-ті, Ко-ли в зе-ле-ні влі-ті, Він у-весь по-ри
на. То-рон-то го-род, О-дин з кра-щих у сві-ті Ко-ли
в зе-ле-ні влі-ті Він у-весь по-ри-на.

У Торонті я родився,
Ріс тут, в Рідній Школі вчився,
Тут в чарівних мріях юність
Без турботи промина.

Приспів:

Торонто город,
Один з кращих у світі,
Коли в зелені вліті,
Він увесь порина. (Два рази).

І живу в Торонті, мрію,
Ідеали в серці грію,
І на крилах мрій чарівних
Я не раз небес сягав .

П р и с п і в :

Торонто город,
Один з кращих у світі,
Як взимі так і вліті,
Всім до серця припав. (Два рази).

Чи то літом, чи зимою,
Не розійдуся з тобою,
Ти мене чомусь до себе,
Так чарівно прикував.

П р и с п і в :

Торонто город,
Один з кращих у світі,
Ввесь у зелені вліті,
В тиху ніч спочивав. (Два рази).

Богдан Б. Федчук

ПІСНЯ СКИТАЛЬЦЯ

Тебе згубив я Краю мій,
Топчу стежки чужинні.
Тобою час увесь живу,
І дихаю донині.

О, Україно золота,
О, Краю рідний дорогий,
Як рідна мати Ти свята,
Як рідний батько Ти святий.

Як мати й батько лиш одні,
 Так Ти мій рідний Краю.
 Глибоко в серці аж на дні,
 Тебе я там ховаю.

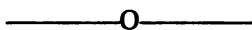
О, Україно золота,
 О, Краю Рідний дорогий.
 Як рідна мати Ти свята,
 Як рідний батько Ти святий.

О, Краю зоре провідна,
 О, весно Ти надії,
 Ти джерело всіх сил моїх,
 Життя і сни і мрії.

О, Україно золота,
 О, Краю рідний дорогий,
 Як рідна мати Ти свята,
 Як рідний батько Ти святий.

Тобою час увесь живу
 І дихаю до-нині.

Музику до цих слів написав Ігор Білогруд, 1954 р.

Богдан Боніфатій Федчук

С К И Т А Л Ь С Ь К А

Наша доля нещира, лукава,
 Нам дорога осталась одна.
 В світ за очі, скитатись-блукати
 Пити чашу терпінь аж до дна.

Хоч і холод і голод друзями,
 Невідступними стали для нас,
 Ми надії не тратим ніколи,

Що прийде воскресіння нам час.
 Хоч не спиш, не їси і обдертий,
 І не знаєш де путі кінець,
 Я жмүток цих гірких мемуарів
 Уплетү ще в побіди вінець.
 Горем злиднями биті завзято,
 В нас надія і віра сильна.
 У велике повернемо свято,
 Будеш Ти Україно вільна.

Музику до цих слів написав Ігор Білогруд.

—————О—————

В И Т А Н Н Я . . .

Дорога Україно! Витання моє...
 Я хоч тут, та думками ширяю...
 Бо я мріяв, вернути в той край де я зріс,
 Та засів. Час — зима, не вертаю.

Я, на камені сів. Роздоріжжя чуже.
 У світи йдуть чотири дороги.
 Що робити під ніч? І кудюю іти?
 Ось душі — крик розпуки-тривоги.

Я, так чуюся, наче на землю прибүв
 Із космічної, сам лиш, плянети.
 А вітання мені: — сум, туга, неспокій,
 Мов у душу встромили багнети.

Непотрібний, самотний, я тут причалив,
 І думками я душу морожу,
 Бо без Тебе моя Україно, ніяк,
 Ані хвильки я жити не можу!

Б І Ж А Т Ь Л І Т А...

Біжать літа, багато змін
Приносять із собою.
А я, без змін Батьківщино
Все тужу за Тобою.

Не було там вигод як тут,
Там, солом'яна стріха,
І збіжжя спів, — пташиний спів,
Була ціла потіха...

Неволі час, — обставини
Страшні і невідгідні,
Але я знав, вони і я,
ОДНЕ, всі близькі, рідні.

Хто тут родився, а не Там,
Не може зрозуміти,
„Туга, за чим?“ За МАМОЮ,
Таки всі плачуть діти.

Та є, — що їм байдужне все.
Вони, пани великі...
А я, НЕ ПАН, хоч і малий
Та не втопивсь в кориті.

Біжать літа, багато змін
Приносять із собою.
А я, без змін БАТЬКІВЩИНО
Все тужу за Тобою.

ВІДПОВІДІ НА ЗАГАДКИ:

ХТО ЦЕ? ЩО ЦЕ?

Заввага: Подані числа малюнків, це є порядкові числа загадок, які вони пояснюють.

Загадка

число 1. В НАШИХ БАЖАННЯХ, МИ СТРАТИЛИ МІРУ

- " 2. ТОМУ, ЩО БАГАТО Є ПОГАНИХ КНИГ.
- " 3. СЛОВО „ЛІТО” КІНЧИТЬСЯ ЗАВЖДИ БУК-
ВОЮ „О”.
- " 4. МУХА ХОДИТЬ ДОГОРИ НОГАМИ ПО СТЕЛІ
ВЛІТКУ. Мал. ч. 4, стор. 8-ма.
- " 5. ЛЮДИНА, ЩО МАЄ ПРИЗВИЩЕ „ВОВК”.
- " 6. КРАПКА, КОМА, СЕРЕДНИК, ЛАПКИ, ДУЖ-
КИ, ЗНАК ПИТАННЯ, ЗНАК ОКЛИКУ.
- " 7. Нашій рідній мамі і мамі Ісуса Христа, Бого-
родиці У ТРАВНІ відправляються молебні до
Диви Марії кожного вечора. ДЕНЬ МАТЕРІ
ПОШАНИ, СВЯТКУЄМО В ТРАВНІ.
- " 8. Поштовий значок-МАРКА, наліплена на листі.
На телеграму ніхто не ліпить марки.
- " 9. „ЛИСИЙ”, причина є та, що це є ПРИЗВИЩЕ
ЛЮДИНИ, і хоч на голові є волосся — буйна
чуприна, всі кличуть — ЛИСИЙ.
- " 10. ПОЯСОК — ПАСОК. Вдень наче ОБРУЧ — три-
має ШТАНИ голіруч. Уночі його скидають і
він нічого не тримає. Дивися малюнок ч. 10,
сторінка 8-ма.
- " 11. КОНГО — ріка і „КОНГО” держава в Африці.
- " 12. ТИГР — ЗВІР ТВАРИНА, і ТИГР — РІКА у
МЕСОПОТАМІЇ. Мал. ч. 12, стор. 8-ма.
- " 13. МОРСЬКА ЗІРКА має п'ять рамен і на кінці
кожного рамени має ОКО, ЧУЛЬЦЕ. Дивися
малюнок ч. 13, сторінка 8-ма.

- " 14. ТЮЛЕНЬ. РОДИ ТЮЛЕНІВ: СИВУЧ, КОТИК, МОРСЬКІ СОБАКИ. Див. мал. ч. 14, стор. 8-ма.
- " 15. СТАНЕ МОКРИМ.
- " 16. ЦІДИЛКО.
- " 17. ЩИПЦІ. КЛІЩІ.
- " 18. ДО ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ БОХАНЦЯ.
- " 19. ОВЕС, ЖИТО, ПШЕНИЦЯ, РИЖ, ЯЧМІНЬ, ГРЕЧКА, КУКУРУДЗА, МАК. Це родина злаків — трав. Виграє той, хто більше назве.
- " 20. ЦИБУЛЯ, ЧАСНИК, ПОРЕЙ, СЕЛЕРА, АСПАРАГУС, РАБАРЬ, КОЛЬРАБІ. Виграє, хто більше запише назов.
- " 21. Виграє, хто запише найбільше згаданих ростин. Ось приклад: ЛИСТЯ САЛАТИ, ЛИСТЯ КАПУСТИ, ЛИСТЯ БУРЯКА, ЛИСТОЧКИ КУЛЬБАБИ, ЛИСТЯ КУЧЕРЯВОЇ КАПУСТИ. ГРА ДЛЯ ЦІЛОЇ ГРУПИ. Залежить від керівника грою. Також і у вище згаданих загадках-іграх.
- " 22. ЦІ КОРЕНОПЛОДИ Є НАМ ЗА ПОЖИВУ: БРУКВА, РІПА, МОРКВА, РЕДЬКА, КАРТОПЛЯ, СОЛОДКА КАРТОПЛЯ, ХРІН, БУРЯК. Гра може бути групова або двійкова. Хто більше назве і запише на папері тих ростин, з яких коріння служать нам за поживу, той виграє.
- " 23. ЦЕ Є ЦВІТНА КАПУСТА, — «CAULIFLOWER. ЩО У НАС ДЕХТО ТАКОЖ НАЗИВАЄ ПРОСТО: КАЛІФЇОРИ. 2) БРУКОЛІ — BROCCOLY — ЩО ТАКОЖ НЕ ЗНАЮ ЧИ ПРАВДИВА УКРАЇНСЬКА НАЗВА і 3) АРТИШОК — ARTIШОКЕ — ЩО І ПО-УКРАЇНСЬКОМУ ТАК САМО КЛИЧУТЬ ПРАВИЛЬНО „АРТИШОК”. Сунара scolymus) Багаторічна ростина складноцвітих. В їжу використовують недорозвинені суцвіття. АРТИШОК, багатий на вітаміни: „А”, „В” і „С”.

- " 24. Найбільшим ворогом молодшої людини є СТА-РІСТЬ, а найбільшим ворогом старої людини є СМЕРТЬ.
- " 25. „КОРЧІ”, недуга, — мимовільне скорчення м'язів (від болю, холоду, при деяких захворюваннях і т. ін.); СУДОМА. „Корчі” хапають часто в шлунку, в ногах (литках) і інших частинах тіла.
- " 26. „КОЛЬКА”, „КОЛЬКИ” — НЕДУГА, різкий, гострий біль (у животі, у боці, у грудях, хребті і т. ін.), який створює відчуття УКОЛУ. „Кольнула КОЛЬКА в печінки”).
- " 27. „УДАР СЕРЦЯ”, атака серця від безсилля. Недуга серця, що є причиною смерті.
- " 28. ПОРОН, „ПОРОМ”.
- " 29. ДЕЯКІ РОДИ РІЧНИХ КОРАБЛИКІВ-ПАРОПЛАВІВ, порушуваних відповідно до цього виготовленими колесами.
- " 30. КОЛЕСА в машині з ТРИБАМИ, в годиннику і т. ін.
- " 31. Це є великий поступ, ніяка хиба. Дивися односкибовий плуг і трактор: мал. ч. 31, стор. 16-га.
- " 32. СКОБА, затискач, скріпка до паперу.
- " 33. Числа: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 0, називаємо арабськими бо Європа прийняла їх від арабів, а араби навчилися їх з Індії.
- " 34. Науку про сонце, місяць, зорі і всі інші небесні планети і зорі, називаємо АСТРОНОМІЄЮ. Початки цієї науки постали у Вавилонії, що через Грецію дійшла до нас.
- " 35. Турецьке місто ІСТАНБУЛ є в Європі, а друга половина через Босфор — в Азії.
- " 36. „ЦЕРРО ДЕ ПАСКО”, Cerro de Pasco в ПЕРУ. Це місто з копальнями срібла є в горах АНДАХ, близько 13,973 стіп над рівень (позем) моря.

- " 37. Тому, що стоїть ПОСЕРЕДИНІ СЛОВА „ОКЕАН”.
- " 38. Тарас Шевченко дав українським чорнобровим, дівчатам таку ПОРАДУ, щоби НЕ КОХАЛИСЯ З МОСКВИНАМИ, бо вони ЛИХІ ЛЮДИ і роблять з ними ЛИХО. „Піде собі в Московщину, а дівчина гине”.
- " 39. ЗА СВІЙ УСМІХ ТАЄМНИЧИЙ. МОНА ЛІЗА. Малюнок одного з найбільше славних малярів у світі, ЛЕОНАРДО ДА ВІНЧІ. (1452-1519). Образ намальований десь біля 1505 р. ОЛІЯ. Дивися малюнок ч. 39, стор. 16-та.
- " 40. ПАСКИ печуть на ВЕЛИКДЕНЬ, КАЛАЧІ — на РІЗДВО, КОРОВАЙ — на ВЕСІЛЛЯ.
- " 41. ТАК. ГАЛАПАС ЗАЛІЗА — ЦЕ Є ІРЖА.
- " 42. ЦЕ Є ЦЕРКВИ — ДОМИ БОЖІ, БІБЛІОТЕКИ, МУЗЕЇ, ТЕАТРИ.
- " 43. ВОРОГАМИ ЛЮДСТВА є ВСЯКІ НЕДУГИ, з якими медицина бореться успішно, але самої смерті не сила світові побороти, цього закону природи.
- " 44. МОВА про ОТРУЙНУ ГАДЮКУ. Дивися малюнок ч. 44, сторінка 16-та.
- " 45. ЩЕ ДОСЬОГОДНІ НЕ ЗНАЙДЕНО ПТАШКИ, ЩОБИ МАЛА ЗУБИ.
- " 46. ПАПУГА. Лісовий тропічний птах, звичайно з яскравим і різнобарвним пір'ям, здатний наслідувати людську мову.
- " 47. Це ВОЛОЦЮЖНІ-ПЕРЕЛЕТНІ ПТАХИ. Вони роблять людям прислугу тим, що з'їдають шкідливих комах. ВОЛОЦЮЖНІ-ПЕРЕЛЕТНІ тому, що взимку вони не можуть знайти собі поживи, бо все вкриває сніг, тому вони відлітають у вірій, в теплі країни, де можна легко знайти собі поживу. На весні пташки повертають назад до своїх гніздечок, до нас. ЛЮДИ ДУЖЕ ЛЮБЛЯТЬ СПІВОЧУ ПТАШНЮ.

- " 48. ЛАСТІВОЧКА. Див. малюнок ч. 48, стор. 16-та.
- " 49. Це є **МОВА** людини-АРТИСТА, мова їхніх ДУШ, що промовляє до душі іншої людини. Спів, малярство, поезія, проза, навіть наші СЛЪОЗИ, якщо вони щирі від душі, промовляють до інших.
- " 50. **ВОЛОССЯ НА ГОЛОВІ, ЗАРІСТ НА ОБЛИЧЧЮ.**
- " 51. **МОВА ТУТ ПРО ГУДЗИК і ПРО ПЕТЕЛЬКУ** — дірку при одезі для гудзика **ЗАЩІПАТИ.**
- " 52. **АВТОМАТИЧНИЙ ТОВСТЕР. МАШИНКА** до припікання грінок-скибок хліба.
- " 53. **МАШИНА.** Може бути машина-авто, може бути машина-трактор чи комбайн. Дивися малюнок ч. 31, стор. 16-та.
- " 54. **ЛУК. ЛУКИ і СТІЛИ.** Дивися малюнок ч. 54, сторінка 27-ма.
- " 55. Ніж до розтинання листів з пошти (свіжих).
- " 56. **ПОБІЛЬШУВАЛЬНІ СКЛА — МІКРОСКОПИ.** Див. мал. ч. 56, стор. 27-ма.
- " 57. **МІСТО ВЕНЕЦІЯ** в Італії. Порт Адріатичного моря. Основна частина Венеції розташована на 118 островах. Там є багато каналів замість вулиць, і люди їздять човнами.
- " 58. **РИМСЬКИЙ ІМПЕРАТОР МАКСІМУС** ЇВ П'ЯТ-ДЕСЯТ ФУНТІВ М'ЯСА ДЕННО ДОВГІ РОКИ. (383-88)
- " 59. Джон Л. СУЛІВАН був останнім тяжкої ваги чемпіоном, що бився голими кулаками і перший почав уживати БОКСЕРСЬКІ РУКАВИЦІ.
- " 60. **ДВНАДЦЯТЬ МІСЯЦІВ КАЛЕНДАРНИХ, ОДИН МІСЯЦЬ НА НЕБІ.**
- " 61. **ТАНОК ЗВАНИЙ „ЧАБАН”.** Нар. пісня: „Ой чабане, чабане, паси мої вівці, А я тобі заплачу чотири сороківці” приспівували хлопці танцюючи.
- " 62. **ТАКОЖ ТАНОК** званий „КАТЕРИНА”.

- " 63. ВІДПОЧИНОК, — потрібний усім людям, від найстарших до наймолодших (немовляти). Так само відпочинок потрібний усім ТВАРИНАМ і навіть МАШИНАМ.
- " 64. КОРОЛЬ ДЖОРДЖ І. ГАНОВЕРСЬКИЙ ПАНУВАВ У АНГЛІЇ ВІД 1714-1727. РОДОМ НІМЕЦЬКИЙ ПРИНЦ, ВІН НІКОЛИ НЕ ПРОБУВАВ ВИВЧАТИ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ, ХОЧ І БУВ АНГЛІЙСЬКИМ КОРОЛЕМ, А ЦЕ ТОМУ, ЩО ДУЖЕ ЛЮБИВ І ШАНУВАВ РІДНУ НІМЕЦЬКУ МОВУ.
- " 65. ЦЕ БУВ АПОСТОЛ АНДРІЙ ПЕРВОЗВАННИЙ.
- " 66. ЦЕ В 1939 ПОСТАЛА САМОСТІЙНА КАРПАТСЬКА УКРАЇНА. ПРЕЗИДЕНТОМ КАРПАТО-УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ БУВ МОНС. О. Д-р АВГУСТИН ВОЛОШИН (1874-1946).
- " 67. Для СПІВАКІВ.
- " 68. Ноти на НОТНИХ ЛІНІЯХ. На доданих понад і під лініями.
- " 69. ПИЛКА ДО РІЗАННЯ ЗАЛІЗА, ПИЛЬНИКИ ТАКОЖ. Дивися малюнок ч. 69, стор. 27-ма.
- " 70. ШТУЧНІ КВІТИ, З РІЗНИХ МАТЕРІЯЛІВ або НАМАЛЬОВАНІ.
- " 71. Діти знають багато таких тварин: ПЕС, КОТИК, КОРОВА, КІНЬ, ВІВЦЯ, ЛИС, ВОВК, ВЕДМІДЬ і т. п.
- " 72. ЦЕ БУЛИ БЛИЗНЮКИ, два хлопчики, РОМУЛЮС і РЕМУС — за римською легендою, засновники міста РИМУ. Вони були сином бога Марса і дочки царя міста Альба-Лонги НУМІТОРА — Реї Сільвії. РОМУЛЮСА і РЕМУСА годувала вовчиця, а далі їх виховували в домі царського пастуха. Дивися малюнок ч. 72, сторінка 27-ма.
- " 73. ПЕРЕКАЗ ПРО КИРИЛА КОЖОМ'ЯКУ. Переказ каже, що біля Києва, на київських горах в печері ще за княжих часів жив у печері ПО-

ТВОРА-ЗМІЙ страшний. Він кидався на прохожих молодих дівчат і хлопців і пожирав їх живцем. Кияне не могли нічого вдіяти, не могли його вбити, бо не було такої сильної людини на той час, щоби могла стати до бою з

ПОТВОРОЮ-ЗМІЕМ.

Ні сокира, ні лук, ані спис не могли його ранити, чи вбити, бо не чіплялися і не шкодили йому удари згаданої зброї, а роздражнений змій кидався і пожирав свою жертву. У одного киянина було п'ять синів. Наймолодший був дуже сильний, що ніхто не міг його побороти. Він м'яв руками кожі, значить робив звірячі шкіри м'якими, виправляв кажеться. Одного разу батько чогось дорікав йому, а він м'яв кожі, він розгнівався на батька і передер сім кож руками. Значиться був сильний. Кияне зійшлися на раду, що їм робити і як стерегтися потвори-змія. Найкраще позбутися страхіття — вбити, але ніхто на це діло не відважувався. Знали про силача КИРИЛА КОЖУ-М'ЯКУ, післали післанців і просили його щоби він убив потвору. Але малий силач ані не хотів дивитися на післанців. Тоді рішили післати малих дітей, щоби просили КИРИЛА вбити змія. На прохання маленят, КИРИЛО погодився і обіцяв, що уб'є змія.

Він казав себе обв'язати грубо коноплями, і пілляти себе смолою, по тих коноплях, узяв сокиру і вирушив до змія. Змій побачив КИРИЛА КОЖОМ'ЯКУ і запитався: „Чого ти прийшов до мене? Битися чи миритися?” — „Ні! — відповів КИРИЛО. — Я прийшов битися з тобою”. В той мент змій кинувся на Кирила, залав зубами за бік і вирвав зубами цілий бік конопель зі смолою, але Кирили не

пошкодив. Кирило скористав з хвилини і попав сокирою в око потвори і розпанахав йому око. Змій заревів з болю і кинувся вдруге на Кирила ще з більшою люттю і схавав якнайбільше скільки міг своєю пащекою, і вирвав дуже багато конопель зі смолою але і тим разом Кирило не був пошкоджений, а в цьому менті Кирило сокирою розпанахав змієві друге око і змій заревів страшенно ще гірше з болю і почав крутитися, бо не було уже соперника і не знав куди йому втікати. Тоді Кирило спритно підходив зі всіх боків до змія і бив сокирою в голову, доки не зарубав потвора. Кияне зробили велику параду для Кирила і дуже тішилися перемогою, що вже будуть жити спокійно.

Кирило бився ще і з велетнем-силачем ПЕЧЕНІГОМ. Також побив печеніга, а на місці перемоги князь Володимир з радости заклавав город-місто ПЕРЕЯСЛАВ, бо юнак Кирило перейняв славу від печеніга.

- ” 74. КИТИЦЯ ВІНОГРАДУ. З винограду — ВІНО. Але як цей виноград висушать на сонці, це вже — РОДЗИНКИ.
- ” 75. ТУТ МОВА ПРО ЖАНР ПІСЕНЬ ВЕСНЯНИХ ЗВАНИХ ВЕСНЯНКАМИ або ГАЇВКАМИ, ГА-ГІЛКАМИ де-куди називають які співають біля церкви на Великдень — Воскресіння Христове. Це пісні весняного святкового циклу в яких висловлюється радість, з приходу весни, воскресіння природи до життя по зимі і одночасно зійшлося це зі святами і радістю релігійного характеру ВОСКРЕСІННЯ і ЖИТТЯ ІСУСА ХРИСТА. Три дні було в нас в Україні співають гаївки біля церкви на Великдень, що обходили цілих три дні.

- ” 76. Державний СЛАВЕНЬ, ГІМН. ЩЕ НЕ ВМЕРЛА УКРАЇНА.
- ” 77. ІНДІЯНСЬКІ (з ІНДІЙ) жінки, тільки замужні, носять на чолі прикрасу приліплену ЧЕРВОНИЙ РУБІН, і ТІЛЬКИ ЧЕРВОНИЙ. Це тоді, коли когось сподіються чи вітають когось. Знак цей називається „СІНДҮР”.
- ” 78. ОСТРОВИ СЕРЕД ДОРОГИ В МІСТІ (ЦЕМЕНТОВІ ПІДВИЩЕННЯ) біля трамваєвих зупинок. Люди тут чекають аж над’їде трамвай. Рух відбувається на вулиці по обох боках острова. Трамвай зупиняється люди одні висідають інші всідають і далі ідуть. Це вже не модерне, бо стоїть серед дороги і пиняє рух авт. Отже ці острови повільно зникають. Місце трамваїв перебирають автобуси, зручніші, бо може їхати куди захоче, а трамвай тільки там де є рейки-шини. Тим більше, що автобуси зупиняються біля хідників, а дорога вільна для авт.
- ” 79. АМЕРИКАНСЬКИЙ ПРЕЗИДЕНТ ТОМАС ДЖЕФФЕРСОН винайшов СКЛАДАНЕ КРИСЛО, також ОБЕРТОВИЙ СТОЛИК для закусок. Це спеціальний маленький „підвоз”, на якому підіймають страви з кухні до їдальні (DAMBWAITER, також PEDOMETER, А НЕМР MACHINE та інші).
- ” 80. Багато говориться про НОВІ МЕТОДИ ПРАЦІ. Але всі НЕРОБИ ПО-СТАРОМУ НЕ ХОТЯТЬ РОБИТИ. От підійди до НЕРОБИ, з НОВИМ МЕТОДОМ і ЗРОБИ ТАК, ЩОБ ВІН ЗАХОТІВ РОБИТИ. ЧИ ВДАСТЬСЯ? НІКОЛИ в СВІТІ. Тримається перестарілих МЕТОД НЕРОБСТВА. Ще ніхто не винайшов способу — заохотити НЕРОБУ — ПРАЦЮВАТИ з охотою.
- ” 81. ЦЯ ПАНІ це є НАША ПЛЯНЕТА-ЗЕМЛЯ. ЇЇ СКАРБИ — ЦЕ ЗЕМНІ БАГАТСТВА НАМ ЗНА-

НІ. Шати її — РІСТНЯ-КВІТИ. ДІТИ її це ВСЕ ЖИВЕ що в морях-океанах і на суходолі: ПТАХИ, ТВАРИНИ, ЛЮДИ.

- " 82. Слова щоби римувалися мають бути такі: „НАМИ”, „ЗГОДОМ”, „АВТА”, „РАКЕТИ”...
- " 83. Мова тут про ПОСТАННЯ НАШОЇ ЗЕМЛІ — ПЛЯНЕТИ.
- " 84. ВЕСЕЛЬЧАК, — КЛЬОВН.
- " 85. ДВА МУЖЧИНИ, це були два великі ДРУЗІ. Вони були жонаті і мали по ОДНІЙ ДОЦЦІ. ДІВЧАТА ВИРОСЛИ. ДВА ПРИЯТЕЛІ ПОВДОВІЛИ і ПОДРУЖИЛИСЯ ВДРУГЕ з ДОЧКАМИ ОДИН ОДНОГО в ЗАМІНУ.
- " 86. ЦЕ НА НОВИЙ РІК. ПОЧАТОК НОВОГО РОКУ, ЦЕ ПОЧАТОК НОВОЇ КНИГИ ЯКУ Я ПОЧАВ ЧИТАТИ. ОТЖЕ, ЦЕ — „КНИГА ЖИТТЯ”, „ОДИН РІК”. І ЦЯ КНИГА ЖИТТЯ МАЄ ТІЛЬКИ 365 КАРТОК, ТОБТО — ДНІВ ЖИТТЯ, ЯКУ МИ ЧИТАЄМО.

В І Д Г А Д К И А Н А Г Р А М І В :

Анаграма

- ч. 1. ІКРА — РІКА.
- " 2. ВОЛОС — СЛОВО.
- " 3. „АННА” ЯРОСЛАВНА, дочка Ярослава Мудрого, могутнього і славного і мудрого українського князя, була одружена з французьким королем Генриком І-шим, по його смерті, АННА стала королевою Франції, як регентка нелітнього сина.
- " 4. ВІДПОВІДНО упорядкувати, переставити згадані букви, буде назва держави: КАНАДА.

- " 5. ЛИПА — ЛАПИ. Дерево м'яке, що з нього бджоли збирають мед: ЛИПА. Переставити відповідно букви, щоби назвати те, що мають їх по чотири КОТИ і СОБАКИ. То є ЛАПИ.
- " 6. СКОРОЧЕНЕ ІМ'Я „ІРИНА” є „ІРКА”. Переставити букви в „ІРКА” буде „РІКА”. ІРКА — РІКА.
- " 7. Зі слова „ТРИ” можна зробити назву рідини переставляючи відповідно букви, щоби назвати консервуючу рідину. Це буде „ТИР”. ТИРОМ консервують телеграфічні стовпи — частину яку закопують у землю, щоби не гнили, або також дошки з яких роблять паркани.

В І Д Г А Д К И Л О Г О Г Р И Ф І В

Логогриф

- ч. 1. Пояснення і відгадка в тексті книжки.
- " 2. ОЛЯ — це ім'я дівоче здрібніле від ОЛЬГА. Тут уже не треба шукати, відгадувати яке то слово заховане, бо подане ясно ОЛЯ. Треба тільки додуматися що зробити, щоби з ОЛЯ, було те, що іншим словом називається СВОБОДА. Цілком просто: До слова ОЛЯ додати спереду букву „В” і буде „ВОЛЯ” — синонім СВОБОДИ. ОЛЯ — ВОЛЯ.
- " 3. ЗІРКА ясна заміниться на дівчинку, коли від слова „ЗІРКА” відняти букву „З”, тоді лишиться „ІРКА” — це є ім'я дівчинки здрібніле від Ірина. Отже не могло замінитися на ім'я хлопчини. ЗІРКА — ІРКА.
- " 4. Дуже легенький ЛОГОГРИФ, все ж таки ЛОГОГРИФ, бо додається до слова „ДОЛЯ”, хоч не заховане слово, але треба подумати що додати, щоби дійсно усміхнулася ДОЛЯ, значиться потрібно додати ще склад „РИ” і доля усміхнена, бо: ДОЛЯ + РИ = ДОЛЯРИ. А як є доляри то вже люди знають...

- " 5. **ТАК МОЖЛИВО:** Додати спереду до слова „РАБ” букву „А”, буде „АРАБ”. Арабія — вільна країна і всі араби є вільні. „А” + „РАБ” = АРАБ.
- " 6. **ЧЕСТЬ-ПОШАНА**, іншим, одним словом, це **ПОКЛІН**. Якщо поміж букви „П” „О” в тому слові додати букву „Р” буде „ПРОКЛІН”, який шлеться ворогам.
- " 7. В хаті у кімнаті над нами є **СТЕЛЯ**. До відгаданого слова (було затаєне) додати спереду склад „ПУ”, буде „ПУСТЕЛЯ”. „ПУ” + „СТЕЛЯ” = ПУСТЕЛЯ.

В І Д Г А Д К И М Е Т А Г Р А М І В

Метаграма

- ч. 1. У пісні співаємо „Гей у лузі червона КАЛИНА ... Похилилася” і т. д. Отже потрібне нам слово є КАЛИНА. Замість „К” на початку слова цього, якщо ми дамо букву „М”, тоді буде „МАЛИНА”. Ягода МАЛИНИ складається з багатьох маленьких ягідок.
- " 2. Слово із трьох букв, що означає міру часу, це є „РІК”. Якщо в тому слові замість початкової букви „Р” дамо букву „Б” буде „БІК”. Людина має ДВА БОКИ: ПРАВИЙ і ЛІВИЙ БІК. РІК — БІК.
- " 3. НЕРОБА у бджіл, це є „ТРУТ” (повна форма ТРУТЕНЬ), самчик. Він нічого не робить, тільки мед з’їдає. Якщо на початку слова замість букви „Т” дамо букву „П” то буде „ПРУТ”. ПРУТ — річка в Україні впливає в Карпатах, лівий приплив Дунаю. ТРУТ — ПРУТ.
- " 4. Ласощі — лакомина це є ТОРТ. З букви „Ч” початок того слова буде „ЧОРТ”. Злий дух, може бути зла людина. ТОРТ — ЧОРТ.

- " 5. З букви „Д” — то я співаю ... Це є „ДУДКА”. Рід музичного інструменту, рідко тепер уживаного, рід подовжньої ФЛЕЙТИ. Нар. пісня: „Заграй мені дударику на ДУДУ, нехай же я своє горе забуду...” Якщо в слові „ДУДКА” замінимо початкову букву „Д”, на букву „В” тоді буде „ВУДКА”. ДУДКА — ВУДКА.
- " 6. Взимку біля тину, вітер навіває багато снігу, наче гори і ми називаємо це „ЗАМЕТ”. Якщо в назві, замість початкової букви „З” дамо букву „Н” буде НАМЕТ. ЗАМЕТ — НАМЕТ.
- " 7. Слово з букви „К” — сховок для грошей, це є „КАСА”. З букви „Р” те саме слово, позначки тих самих людей — буде „РАСА”. З букви „М” початок того слова, то буде великий збір людей, або речей. Тобто „МАСА”. Отже: „КАСА” — „РАСА” — „МАСА”.

ВІДГАДКИ, ВІДПОВІДІ НА ШАРАДИ

Шарада

- ч. 1: „ПЛЮС” + „КІТ” = ПЛЮСКІТ — ВОДИ.
ВОДА — СТИХІЯ.
- " 2. МАЛИЙ ЛІС — іншим словом: „ГАЙ” це перший склад слова. Другий склад згадано в загадці є „ДА”. ТРЕТІЙ СКЛАД слова, це квіти, які цвітують наче кров червоно в полі, наче жар вогнисто, то є „МАКИ”. РАЗОМ: „ГАЙ” + „ДА” + „МАКИ” то є „ГАЙДАМАКИ” — ВОЯКИ, ПОВСТАНЦІ, ЩО ПРИСЯГАЛИ НА НОЖІ БОРОНИТИ УКРАЇНИ ВОЛІ і ВІРИ, ПЕРЕД ВОРОГАМИ. Твір Т. Шевченка „ГАЙДАМАКИ”.
- " 3. Монарх Ірану — „ШАХ”, — це була перша частина, перший склад відгадуваного слова, загаданого в шараді. Другий СКЛАД, друга части-

на відгадуваного слова в шараді буде те, що обіцяє людям Советський Союз (уряд РАД), а він обіцяє „РАЙ”. Скласти разом ті частини „ШАХ” + „РАЙ” = „ШАХРАЙ”, БРЕХУН, цього краму є найбільше в СОВЕТАХ. Коли на кінець того слова „ШАХРАЙ” додати ще „ЕСТВО” без букви „Є”, тобто саме „СТВО” тоді ще буде: „ШАХРАЙ” + „СТВО” = ШАХРАЙСТВО. Облуди, брехні, шахрайства є найбільше в СОВЕТАХ. Вони, найбільші брехуни на цілому світі. Українське прислів'я каже: „Москвич що дихне, то брехне”.

- ” 4. ВІЗ МАЄ четверо КОЛІС. ВЗЯТИ ОДНЕ з того, це є „КОЛО”. Додати два займенники ПЕРШОЇ ОСОБИ в множині „МИ” і в однині першої особи „Я”, буде: „КОЛО” + „МИ” + „Я” = КОЛОМИЯ. Містечко в західній Україні, також назва кольоній українських в Саскачевані й Альберті в Канаді, перенесена з Галичини, Зах. України.
- ” 5. СКЛАСТИ разом букви за вказівкою з шаради, буде — КАНАДА.
- ” 6. „ХОРТ” — назва породи собак, це є перша частина слова яке ми шукаємо в шараді. Друга частина слова, також названа, це — „ЦЯ”. Коли додамо разом обидві частини-склади, першу треба взяти в множині, так згадано в шараді, тоді будемо мати: „ХОРТИ” — другий склад-частина — „ЦЯ”, вийде „ХОРТИЦЯ”. ОСТРІВ „ХОРТИЦЯ” НА ДНІПРІ в УКРАЇНІ, ДЕ БУЛА КОЗАЦЬКА СІЧ.
- ” 7. Назвати хлопця „рахунково-математично”, початок з ОДИНКИ, то буде „ОДИН + АК” = ОДИНАК.

ВІДПОВІДІ — ПОЯСНЕННЯ — РЕБУСІВ

Ребус

- ч. 1. Бачимо букву „О” відтак букву „Р” збудовану з літер „Е”, і знову літеру „О”. Так і прочитаємо: „О з Е” „Р” „О” = „ОЗЕРО”.
- ” 2. Бачимо склад „ДУ” на „Й”, читаємо „ДУНАЙ”.
- ” 3. Бачимо букву „А” з (букв „і” збудоване „Я”), так і прочитаємо „А” з „І” „Я” = „АЗІЯ”.
- ” 4. Бачимо „АВТО” плюс „Р” так і читаємо: „АВТОР”.
- ” 5. Бачимо малюнок „ЛИС” плюс „ТОК” = „ЛИСТОК”.

ВІДГУКИ

НА 16-ТУ ЗБІРКУ ВІРШОВАНИХ ЗАГАДОК
БОГДАНА Б. ФЕДЧУКА. ІЗ ЛИСТІВ ДО АВТОРА
(Скорочено трохи)

Торонто, дня 20. 6. 1978 р.

Високоповажаний Письменнику Пане Федчук:

... Вашу дорогоцінну книжечку ч. 16-те, віршованих загадок одержала... Переглянула і прочитала...

... Ця книжечка так само як і всі попередні цікава, наукова і гарно вложені слова. Це дійсно добре для розвитку нашого думання і розуму...

Нехай Вам Бог пішле Дорогий Пане Федчук кріпкого здоров'я та енергії, писати і далі такі чудові книжечки для українських дітей...

Остаюсь з великою пошаною до Вас.

Ваша колишня учениця ЗІНА СКОЦИЛЯК і мої родичі. Бажаємо Вам усього найкращого.

П.П. В прилозі \$10 (десять доларів) на частинне покриття випуску цієї гарної книжечки.

Щ Е П Р О З Б І Р К И З А Г А Д О К
— З А Г А Л Ь Н О —

CANADA, OTTAWA

DEPARTMENT OF THE SECRETARY OF STATE

January 31, 1979

Mr. Bohdan B. Fedchuk

420 Hillsdale Ave. E.

Toronto, Ontario

M4S 1T8

Dear Mr. Fedchuk:

Thank you very much for your letter dated December 7, 1978 in which you enclosed copies of your rhymes and riddles for children. I do well remember our meeting at Harbourfront in Toronto.

You have asked me to comment upon your collection to-date. I have found them to be very stimulating, educational and well written. The retention of language is an important aspect to the development of the Ukrainian culture in Canada. Through initiatives, such as your own, you are contributing to the development of this important aspect of our Canadian life.

My best wishes for continued success.

Yours sincerely,

OREST KRUHLAK

Director

В І Д Г У К И П Р О З А Г А Д К И. ПРОДОВЖЕННЯ
НАДІСЛАНЕ:

ЦІЛОДЕННА ШКОЛА ПРИ ПАРАФІЇ СВ. ЙОСАФАТА
Торонто-Захід

Dear Mr. B. Fedchuk

May I extend the thanks of staff, students and myself for your wonderful presentation of riddles and children's books to the school on March 1, 1979. The afternoon was

well spent in amusing and informing the children about your work in the field of children's Ukrainian literature.

Thank you very much for your contribution of Ukrainian children's books. They will be very much appreciated and used in our School library.

May God bless you in your efforts and may you have many more years of successful publication of children's literature.

M. YAVORSKY

Principal, St. Josaphat Cathedral School

March 1, 1979. \$75.00 (cheque)

Торонто, 1. березня 1979 р.

Високоповажаний Пане Б. Федчук!

Щиро дякуємо Вам за такі гарні дарунки для дітвори Цілоденної Школи при Катедрі Св. Йосафата. Всі збірки Ваших цінних загадок-розваг хай будуть незабутньою згадкою про зустріч із Вами учнів нашої школи. Ваші „Загадки” відзначаються багатством тематики, вчать дітей думати, розбуджують любов до свого рідного.

Остаюсь з глибокою пошаною до Вас, улюблений Письменнику української дітвори.

Щасти Вам Боже у Вашій творчій праці! Прошу прийняти \$15.00 на „Пресовий Фонд” „Загадки”.

МАРТА ТРОФИМ-ТАРНОВЕЦЬКА — учителька

Високоповажаний Пане Федчук!

Ваші прекрасні „Загадки” є великою допомогою у моїй учительській праці.

З пошаною до Вас. Прошу прийняти \$10.00 на „Видавничий Фонд” — „Загадки”.

ГАНЯ ЯКИМІВ — Учителька Цілоденної
Школи при Катедрі Св. Йосафата
Торонто Захід

Торонто, 1 березня 1979 р.

Дорогий Пане Учителю.

Я маю 10 років і є учнем Цілоденної школи Св. Йосафата. Я є у п'ятій класі. Моя учителька української мови є Пані Тарновецька. Я читаю Ваші загадки і пробую відгадувати. Я хочу Вам щиро подякувати за такі цікаві книжечки. Я вживаю Ваші загадки не тільки для відпруги, але як доповнення мого українознавства. Я навчився багато нових слів, бо як не розумів слова то я вживав словара, щоби пізнати їх значення. Ваші віршики-загадки допомагають мені пізнати і любити історію України і Україну.

Бажаю Вам щастя і здоров'я і багато успіхів.
ЧЕКАЮ НА НАСТУПНУ КНИЖЕЧКУ.

МАРКІЯН МАТЛА — учень 5-тої класи
Цілоденної школи при Катедрі Св. Йосафата
Торонто-Захід.

Торонто, 1. березня 1979 р.

Дорогий Наш Письменнику!

Сердечно дякуємо Вам за 17-ту книжечку Ваших загадок. Вони дуже цікаві, особливо подобався нам Ваш прекрасний вірш „ПРИСВЯТА” — 60-тим роковинам „САМОСТІЙНОСТИ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ”.

Прийміть від учнів 5-8 клас скромний подарунок з нагоди радісної зустрічі із Вами!

ОРЕСТ КЛЮФАС, учень 8-мої класи
Цілоденної Школи при Катедрі Св. Йосафата
Торонто-Захід.

Щ И Р А П О Д Я К А

Усім, що відгукнулися листовно, і виявили свої особисті погляди і завваження, відносно загадок у загальному, **ЩИРОСЕРДЕЧНА ПОДЯКА.**

Дякую також **ЩИРОСЕРДЕЧНО** жертводавцям на „Пресовий Фонд Загадок”, **ВЕЛЬМИШАНОВНИМ:**

- 1) Моїй колишній учениці Панні Зіні Скоциляк за пожертву \$10.00.
- 2) Директорові Цілоденної Школи при Катедрі Св. Йосафата, Торонто-Захід, Панові М. Яворському за пожертву \$75.00. Це перший Директор і Школа в Канаді, що так відгукнулися.
- 3) Пані Марті Трофим-Тарновецькій, учительці Цілоденної Школи при Катедрі Св. Йосафата, Торонто-Захід, за пожертву \$15.00.
- 4) Пані Г. Якимів, учительці Цілоденної Школи при Катедрі Св. Йосафата, Торонто-Захід за пожертву \$10.00.
- 5) Пані Олі Павлюк за пожертву \$5.00 на „Видавничий Фонд Загадки”.
- 6) Моєму колишньому учневі Влодкові Петризі за пожертву \$5.00 на „Видавничий Фонд — Загадки”.

Також щиросердечна подяка Директорові і учителям, за співпрацю, що під умілим керівництвом Пані М. Трофим-Тарновецької підготували і запросили мене (автора), на „ГОДИНИ” — „У СВІТІ ЗАГАДОК БОГДАНА ФЕДЧУКА”, практичного проведення часу, РОЗВАГОВО-ВИХОВНО-ПОВЧАЛЬНОГО характеру. — Зустріч, що відбулася 1-го березня 1979 р., у вище згадуваній школі, з величезним зацікавленням, захопленням і успіхом.

Ці „ГОДИНИ ЧАСУ РОЗВАГ” моїх загадок, залишаться у моїй пам’яті як один із найкращих днів у моєму житті. Мені було невимовно приємно бачити, як ТІ, ОДНІ З ТИХ, для яких я писав ці віршовані загадки, з величезним умінням, захопленням, цікавістю, і успіхом, користувалися ними.

ДЯКУЮ ЩИРОСЕРДЕЧНО УЧНЯМ тієї школи за прекрасні подарунки для мене. Прекрасна вишивка для прикраси стін у кімнаті і мініатюрний килимчик, виготовлювані (вироблені, вишиті), учнями під керуванням Пані М. Трофим-Тарновецької, яка крім української мови, в цій школі, вчить

також українського мистецтва. Ткання, вишивання, в'язання (плетення) рукавиць, шапочок, светерів, писання писанок та шиття на машинці.

ДУЖЕ ВДЯЧНИЙ УСІМ, ЗА ВСЕ ЗГАДАНЕ,
БОГДАН Б. ФЕДЧУК.

НА ЗАКІНЧЕННЯ ПРОБАЧЕННЯ ПРОШУ

Милий, дорогий, читачу
Пробачення в Тебе прошу;
Може час за-дармо трачу,
Недотягнення — голошу,¹⁾
Якщо Ти їх навіть знайдеш,
Це прояв усім загальний,
Бо НІХТО, крім БОГА в світі
З ЛЮДЕЙ НЕ Є ІДЕАЛЬНИЙ.
Помилки всі люди роблять,
Признатися не пошкодить.
Бо не робить помилок той,
ХТО В ЖИТТІ НІЩО НЕ РОБИТЬ.
Ніхто не є ДОСКОНАЛИМ,
Прислів'я так нам голосить,
Та науки із помилок,
Своїх, і чужих є досить.

Б. Б. Ф.

- 1) ПОЯСНЕННЯ: ГОЛОСИТИ = ПОШИРЮВАТИ, ОБНАРОДЮВАТИ, ПОВІДОМЛЯТИ, ШИРОКО РОЗГОЛОШУВАТИ ЩО-НЕБУДЬ; ПУБЛІЧНО ОЗНАЙОМЛЮВАТИ З ЧИМОСЬ.

